

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

Referitor la dosar nr.:15504/271/2023/a1.3

CĂTRE JUDECĂTORIA ORADEA

Subsemnata, **Chiva Luiza**, cu domiciliul procesual ales la sediul Doseanu&Asociații S.P.A.R.L. din Oradea, str. Republicii nr. 12, ap. 12, jud. Bihor, în calitate de persoană vătămată, prin avocații mei aleși **Doseanu Răzvan și Cosmin Buta**, justificați prin împuternicire avocațială aflată la dosar, formulez prezenta:

EXCEPȚIE DE NECONSTITUȚIONALITATE

a dispozițiilor art. 205 alin. (1) din **Legea nr. 135/2010** privitoare la **Codul de procedură penală** apreciind că acestea sunt neconstituționale în măsura în care nu reglementează dreptul persoanei vătămate de a participa la judecarea cauzei și de a formula contestație împotriva încheierii prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul procedurii de cameră preliminară, context ce constituie o lezare a drepturilor constituționale și convenționale reglementate în următoarele texte de lege:

- **art. (1) alin. (5) din Constituția României care prevede că** „*în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*”.
- **art. 11 alin (1) din Constituția României care prevede că** „*statul se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună-credință obligațiile ce îi revin din tratatele la care este parte*” și alin. (2) „*tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern.*”

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

- **art. 16 din Constituția României privind egalitatea în drepturi.**
- **art. 20 din Constituția României alin. 1** *„dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.”* Iar conform alin. 2 *„dacă există neconcordanță între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile.”*
- **art. 21 alin. (1) din Constituția României care prevede expres faptul că** *„orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime”*.
- **art. 21 alin. (3) din Constituția României care prevede expres faptul că** *„părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.”*
- **art. 129 din Constituția României care prevede că** *„împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”*
- **art 6. din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care prevede că** *„orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa...”*.
- **art. 22 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care prevede că** *„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv*

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale".

- **art. 38 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului care prevede** că *„Curtea examinează cauza conform principiului contradictorialității cu reprezentanții părților și, dacă este cazul, procedează la o anchetă pentru a cărei bună desfășurare Înaltele Părți Contractante asigură toate facilitățile necesare.”*

Conform art. 205 alin. (1) cod proc.pen., împotriva încheierii prin care judecătorul de cameră preliminară dispune asupra măsurilor preventive în cursul procedurii de cameră preliminară, inculpatul și procurorul pot face contestație în termen de 48 de ore de la comunicare.

Observăm așadar că este exclus dreptul persoanei vătămate de a participa în cadrul acestei proceduri, având în vedere că nu i se recunoaște nici dreptul de a face contestație în ceea ce privește dispunerea asupra acestor măsuri preventive.

Totuși, trebuie avut în vedere că persoana vătămată prezintă un interes legitim în ceea ce privește componenta auxiliară a laturii penale, respectiv cea a măsurilor preventive la care este supus suspectul sau inculpatul.

În cauza de față, subsemnata are calitatea de persoană vătămată în raport de incidența infracțiunii de ucidere din culpă a copilului său, de către inculpat. Așadar, fiind victimă prin recoșeu, atât Curtea Constituțională cât și Înalta Curte de Casație și Justiție îi recunoaște calitatea de persoană vătămată, fiind mama copilului ucis de către inculpat, prin imprudența sa criminală, dovedind *a priori* o vătămare adusă intereselor sale legitime, reflectate în durerea pierderii propriului copil, având capacitatea e a se constitui parte civilă în nume propriu și nu în virtutea unui succesor în drepturi (*această ultimă ipoteza nefiind incidentă în prezenta cauză*).

Calitatea de persoană vătămată prin ricoșeu/indirectă la o astfel de faptă a fost tranșată de Înalta Curte de Casație și Justiție cu ocazie pronunțării deciziei nr. 10/2016. În cadrul acestei decizii s-a reținut faptul că *„alta este situația -*

DOSEANU & ASOCIAȚII

”Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta”

prejudiciului prin ricoșeu sau refelctare -, acel prejudiciu care este suferit de terțe persoane, victime indirecte (rudele și cei apropiați), cauzat acestora de prejudiciul inițial provocat direct și nemijlocit printr-o faptă ilicită sau alt eveniment victimei imediate. În acest caz, așadar, prejudiciul este cauzat victimei indirecte, respectiv oricărei persoane care este legată printr-o relație de interes patrimonial sau nepatrimonial cu victima imediată și care suferă o pierdere economică sau este lezată în sentimentele ei de afecțiune față de respectiva victimă imediată.

Posibilitatea acordării de despăgubiri victimelor prin ricoșeu pentru durerea ce le-a fost provocată exclusiv de moartea victimei este reglementată de art. 1391 alin. (2) Cod civil, potrivit căruia „Instanța judecătorească va putea, de asemenea, să acorde despăgubiri ascendenților, descendenților, fraților, surorilor și soțului, pentru durerea încercată prin moartea victimei, precum și oricărei alte persoane care, la rândul ei, ar putea dovedi existența unui asemenea prejudiciu”.

De asemenea se reține că „în cel de-al doilea caz, în vederea stabilirii despăgubirilor în situația în care consecința faptei ilicite sau a unui alt eveniment pentru care o persoană este chemată să răspundă este decesul victimei, se impune a se deosebi între prejudiciile patrimoniale și nepatrimoniale cauzate victimei imediate, care apoi a decedat, și prejudiciile patrimoniale și nepatrimoniale cauzate prin ricoșeu ori reflectare victimei/victimelor indirecte conform regulilor deduse din aplic. art. 1390 - 1392 Cod Civil”.

Inclusiv la nivelul deciziilor Curții Constituționale această chestiune a fost tranșată și s-a recunoscut calitatea de victimă indirectă (persoana vătămată indirectă) a membrilor familiei persoanei vătămate, arătând spre exemplu în

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

decizia nr. 229/2022 faptul că „împiedicarea de plano a victimelor indirecte să obțină repararea daunelor morale proprii, rezultate din afectarea relațiilor lor de familie cu victima directă care a suferit un prejudiciu corporal, introduce o diferențiere în protecția juridică acordată vieții familiale pe care Legea nu o prevede”.

Așadar, legea recunoaște și chiar prezumă (cel puțin pentru membri familiei) o vătămare proprie derivată din fapta inculpatului care a dus la decesul victimei imediate, astfel încât subsemnații putem fi priviți din perspectiva art. 79 cod proc.pen., ca persoane vătămate la infracțiunea de ucidere din culpă săvârșită de inculpat, care a avut ca rezultat moartea unui membru de familie

Apreciem așadar că persoana vătămată justifică astfel un interes legitim, având în vedere că are dreptul expres de a pune concluzii referitoare la latura penală a cauzei, are dreptul de a face apel cu privire la latura penală a cauzei precum și faptul că are dreptul de a pune concluzii în dosarele asociate, cum ar fi măsurile asigurătorii sau chiar procedura de cameră preliminară.

Apreciem așadar că persoana vătămată are dreptul de a participa la judecarea măsurilor preventive, pentru a-și putea preciza poziția față de situația „penală” a cauzei, existând interesul legitim de a-l vedea arestat preventiv pe cel care i-a ucis copilul printr-o neglijență criminală.

De altfel, există reala posibilitate ca persoana vătămată să fie interesată de luarea și menținerea unei măsuri preventive față de inculpat, având în vedere chiar conținutul acestor măsuri, în cadrul cărora pot fi instituite obligații față de inculpat care sunt relative față de propria sa persoană (spre exemplul: instituirea în conținutul măsurii controului judiciar a obligației de a nu se apropia de victimă la o anumită distanță; atunci când inculpatul face presiuni asupra persoanei vătămate pentru retragerea plângerii etc...). Deși nu este exemplul aplicabil în prezenta cauză, am dorit să arătăm că există situații diverse în care

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

persoana vătămate justifică un interes în ceea ce privește existența măsurilor preventive față de inculpat.

De altfel, s-a arătat în doctrină faptul că *„și în cazul măsurilor preventive aplicabile persoanei juridice terții, persoana vătămată sau chira partea civilă pot avea un interes bine conturat pentru formularea contestației în cazul măsurilor preventive luate față de inculpat”*. Drept exemplu s-a arătat că *„spre exemplu, dacă inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate, iar instanța respingerea cererea de arestare preventivă pentru acest motiv, persoana vătămată nu poate face contestație, chiar dacă interesul său procesual este evident”*.

Așa cum am arătat, în prezenta cauză interesul este justificat de faptul că, în cazul infracțiunii de ucidere din culpă, mama defunctului are interesul de a-și vedea ucigașul copilului său, *„după gratii”* în postură de arestat preventiv, socotind astfel că acest lucru reprezintă o măsură temporară de satisfacție echitabilă în raport de stadiul procesului al cauzei.

Așadar, apreciem că procedura discutării măsurilor preventive trebuie să includă și poziția persoanei vătămate, inclusiv dreptul acesteia de a declara contestație împotriva modalității în care judecătorul de cameră preliminară se pronunță vis-a-vis de măsura preventivă a inculpatului. Această chestiune se circumscrie noțiunii de contradictorialitate.

În privința acestei chestiuni, prin decizia nr.641 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.887 din 5 decembrie 2015, Curtea a apreciat că, din perspectiva principiului contradictorialității, atât părții civile, cât și părții civilmente responsabile trebuie să li se ofere aceleași drepturi ca și inculpatului, așa încât, odată citate, partea civilă și partea responsabilă civilmente iau cunoștință despre desfășurarea procedurii în fața judecătorului de cameră preliminară și au dreptul să consulte toate

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

documentele existente în dosarul cauzei, inclusiv rechizitoriul, fiindu-le asigurate, în acest fel, toate drepturile și garanțiile procesuale pe care dreptul la un proces echitabil le presupune în faza procesuală analizată.

Așa încât, din perspectiva contradictorialității, ca element definitoriu al egalității de arme și al dreptului la un proces echitabil, instanța constituțională a apreciat că norma legală trebuie să permită comunicarea către toate părțile din procesul penal — inculpat, parte civilă, parte responsabilă civilmente — a documentelor care sunt de natură să influențeze decizia judecătorului și să prevadă posibilitatea tuturor acestor părți de a discuta în mod efectiv observațiile depuse instanței.

Din această perspectivă, astfel cum a statuat și prin Decizia nr.482 din 9 noiembrie 2004, Curtea a apreciat că **părții civile și celei civilmente responsabile nu le este străin interesul pentru soluționarea laturii penale a procesului**, în condițiile în care de stabilirea existenței faptei penale și a vinovăției inculpatului judecat în cauză depinde și soluționarea laturii civile a procesului. Mai mult, cu același prilej, Curtea a reținut că partea civilă, partea civilmente responsabilă și inculpatul au aceeași calitate, de părți, și, prin urmare, se află în aceeași situație. Astfel, Curtea a apreciat că, din perspectiva principiului contradictorialității, atât părții civile, cât și părții responsabile civilmente trebuie să li se ofere aceleași drepturi ca și inculpatului.

Așadar, analizând activitatea judecătorului de cameră preliminară în materia măsurilor preventive, trebuie observat faptul că rezultatul referitor la măsurile preventive are o influență directă asupra desfășurării judecății, asupra pericolului pe care inculpatul îl reprezintă față de persoana vătămată, putând să fie decisiv pentru înlăturarea temporară a unei stări de pericol față de aceasta.

Așadar, apreciem că în etapa judecării măsurilor preventive, legiuitorul trebuie să ofere persoanei vătămate aceleași drepturi ca și inculpatului și

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

procurorului, având în vedere obiectul procedurii, influența acestuia asupra desfășurării judecății și dreptul acestor părți, reglementat de norma procesual penală a art.81, de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepții și de a pune concluzii, de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale a cauzei și de a consulta dosarul.

Având în vedere cele anterior expuse, apreciem că accesul, formularea și exercitarea căii de atac a contestației în procedura prev. de art. 205 alin. (1) cod proc.pen. reprezintă un aspect al accesului liber la justiție, drept fundamental protejat de art.21 din Constituție.

Potrivit art. 21 alin. (1) din Constituție, orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor sale legitime, iar, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, nicio lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept.

În reglementarea exercitării acestui drept legiuitorul are posibilitatea să impună anumite condiții de formă, ținând de natura și de exigențele administrării justiției, fără însă ca aceste condiționări să aducă atingere substanței dreptului sau să îl lipsească de efectivitate.

Totodată, Curtea a reținut, în jurisprudența sa, că accesul liber la justiție nu vizează numai acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele anterioare sau ulterioare ale procesului, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate.

Ca urmare, limitarea dreptului părților de a exercita căile legale de atac constituie o limitare a accesului liber la justiție.

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

Așa cum am arătat, judecarea măsurilor preventive în cursul procedurii de cameră preliminară vizează aspecte conexe laturii penale, în privința cărora persoana vătămată justifică un real interes, iar privirea acesteia de la participarea la aceasta procedură se circumscrie unui viciu de neconstituționalitate, astfel încât apreciem că este necesară intervenția Curții Constituționale pentru a elimina excluderea din această fază a participării persoanei vătămate.

În baza tuturor acestor considerente vă solicităm să constatați că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate a prezentei excepții de neconstituționalitate prevăzute de art. 29 alin. (2), (3) și (4) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, întrucât:

- ✓ este formulată de o persoană care are calitatea de parte într-un proces
- ✓ excepția este ridicată în fața instanței judecătorești investită cu soluționarea cauzei
- ✓ excepția vizează o dispoziție legală aflată în vigoare ce se află în legătură directă cu prezenta cauză
- ✓ prezenta critică nu a mai făcut obiectul unui control constituțional.

Cu stimă,
Chiva Luiza,
prin avocați

Str. Republicii, nr. 12, ap. 12,
Oradea, jud. Bihor
Mobil : 0740/253509

Tel/fax birou: 0259/471198;
Email: office@doseanusociatii.ro
www.doseanu.ro

DOSEANU & ASOCIAȚII

"Prin muncă și profesionalism, noi înclinăm balanța în favoarea ta"

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO